

Byla C-133/24

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2024 m. vasario 16 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão
(Konkurencijos, reguliavimo ir priežiūros teismas, Portugalija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2023 m. gruodžio 18 d.

Pareiškėjos:

CD Tondela – Futebol, SAD

Clube Desportivo Feirense – Futebol, SAD

Liga Portuguesa de Futebol Profissional (LPFP)

Viseu Futebol Clube akademikas, SAD

Os Belenenses – Sociedade Desportiva de Futebol, SAD

Moreirense Futebol Clube – Futebol, SAD

Marítimo da Madeira, Futebol, SAD

Vitória Sport Clube – Futebol, SAD

Futebol Clube do Porto, Futebol, SAD

Sporting Clube de Portugal – Futebol, SAD

Sport Lisboa e Benfica, Futebol, SAD

Associação Académica de Coimbra – Organismo Autónomo de Futebol, SDUQ, Lda

Atsakovė:

Autoridade da Concorrência (Konkurencijos priežiūros institucija)

Pagrindinės bylos dalykas

Ginčo pagrindinėje byloje dalykas yra nustatyti, ar susitarimas, kuriuo pagrindinės Portugalijos pirmosios ir antrosios futbolo lygų sporto bendrovės susitarė neįdarbinti vienos kitų profesionalaus futbolo žaidėjų, vienašališkai nutraukusių darbo sutartis dėl su COVID-19 pandemija susijusių problemų arba dėl bet kokio dėl jos priimto išimtinio sprendimo, ypač dėl sporto sezono pratęsimo, gali būti kvalifikuojamas kaip konkurenciją dėl tikslo ribojantis įmonių asociacijos susitarimas.

Prejudiciniai klausimai

„1. Ar šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą aprašytomis aplinkybėmis 2020 m. balandžio 7 d. visų pirmojo diviziono profesionalaus futbolo sporto bendrovių internetu per *Zoom* ar *Microsoft Teams* platformas sudarytas susitarimas, prie kurio kitą dieną tokiu pat būdu prisijungė dauguma valstybės narės antrojo diviziono profesionalaus futbolo sporto bendrovių (abiem atvejais pritarus asociacijai, kurios tikslas toje valstybėje narėje yra užtikrinti ir reglamentuoti profesionalaus futbolo veiklą) ir pagal kurią jos susitarė neįdarbinti vienos kitų šių divizionų profesionalaus futbolo žaidėjų, vienašališkai nutraukusių darbo sutartis dėl su COVID-19 pandemija susijusių problemų arba dėl bet kokio dėl jos priimto išimtinio sprendimo, ypač dėl sporto sezono pratęsimo, yra su sportu susijusi taisyklė, kaip ji suprantama pagal Sprendime *Meca-Medina* (byla C-519/04 P, *Meca-Medina* [ir *Majcen* / *Komisija*, EU:C:2006:492]) suformuotą jurisprudenciją?

2. Ar 2002 m. vasario 19 d. Sprendime *Wouters ir kt.* (C-309/99, EU:C:2002:98, 97 punktas) ir 2006 m. liepos 18 d. Sprendime *Meca-Medina ir Majcen / Komisija* (C-519/04 P, EU:C:2006:492, 42 punktas) suformuotos jurisprudencijos kontekste iš 2020 m. balandžio 7 d. visų pirmojo diviziono profesionalaus futbolo sporto bendrovių internetu per *Zoom* ar *Microsoft Teams* platformas sudaryto susitarimo, prie kurio kitą dieną tokiu pat būdu prisijungė dauguma valstybės narės antrojo diviziono profesionalaus futbolo sporto bendrovių (abiem atvejais pritarus asociacijai, kurios tikslas toje valstybėje narėje yra užtikrinti ir reglamentuoti profesionalaus futbolo veiklą) ir pagal kurią jos susitarė neįdarbinti vienos kitų šių divizionų profesionalaus futbolo žaidėjų, vienašališkai nutraukusių darbo sutartis dėl su COVID-19 pandemija susijusių problemų arba dėl bet kokio dėl jos priimto išimtinio sprendimo, ypač dėl sporto sezono pratęsimo, kurio požymiai, tikslai ir sudarymo aplinkybės aprašytos šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą, išplaukianti taisyklė gali būti laikoma proporcinga

bei tinkama ir todėl, atsižvelgiant į SESV 165 straipsnį, suderinama su SESV 101 straipsnio 1 dalimi?

3. Ar SESV 101 straipsnio 1 daliai prieštarauja toks aiškinimas, kad 2020 m. balandžio 7 d. visų pirmojo diviziono profesionalaus futbolo sporto bendrovių internetu per *Zoom* ar *Microsoft Teams* platformas sudarytas susitarimas, prie kurio kitą dieną tokiu pat būdu prisijungė dauguma valstybės narės antrojo diviziono profesionalaus futbolo sporto bendrovių (abiem atvejais pritarus asociacijai, kurios tikslas toje valstybėje narėje yra užtikrinti ir reglamentuoti profesionalaus futbolo veiklą) ir pagal kurią jos susitarė neįdarbinti vienos kitų šių divizionų profesionalaus futbolo žaidėjų, vienašališkai nutraukusių darbo sutartis dėl su COVID-19 pandemija susijusių problemų arba dėl bet kokio dėl jos priimto išimtinio sprendimo, ypač dėl sporto sezono pratęsimo, kurio požymiai, tikslai ir sudarymo aplinkybės aprašytos šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą, gali būti kvalifikuojamas kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo, nes yra pakankamai žalingas konkurencijai?“

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos ir Teisingumo Teismo jurisprudencija

- SESV: 101 straipsnio 1 dalis ir 165 straipsnis
- 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205): 3 straipsnis
- Generalinio advokato A. Rantos išvada byloje *European Superleague Company* (C-333/21, EU:C:2023:153): 62 punktas
- 2021 m. kovo 25 d. Sprendimas *Sun Pharmaceutical Industries ir Ranbaxy (UK) / Komisija* (C-586/16 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2021:241): 86 punktas
- 2013 m. balandžio 25 d. Sprendimas *Asociatia Accept* (C-81/12, EU:C:2013:275): 45 punktas
- 2010 m. kovo 16 d. Sprendimas *Olympique Lyonnais* (C-25/08, EU:C:2010:143): 40 punktas
- 2006 m. liepos 18 d. Sprendimas *Meca-Medina ir Majcen / Komisija* (C-519/04 P, EU:C:2006:492)
- 2002 m. vasario 19 d. Sprendimas *Wouters ir kt.* (C-309/99, EU:C:2002:98): 97 punktas
- 1995 m. gruodžio 15 d. Sprendimas *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463): 106 ir 110 punktai

- 1974 m. gruodžio 12 d. Sprendimas *Walrave ir Koch* (36/74, EU:C:1974:140): 8 punktas
- [1972 m. spalio 17 d. Sprendimas *Vereeniging van Cementhandelaren / Komisija* (8/72, EU:C:1972:84)]
- 2020 m. gruodžio 16 d. Sprendimas *International Skating Union / Komisija* (T-93/18, EU:T:2020:610): 109 punktas

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos

A. Taisyklės dėl konkurenciją ribojančių veiksmų

- 1 *Lei n.º 19/2012, de 8 de maio, que aprova o novo regime jurídico da concorrência* (gegužės 8 d. Įstatymas Nr. 19/2012, kuriuo patvirtinama nauja konkurencijos teisės sistema) (DR Nr. 89/2012, I serija, 2012 m. gegužės 8 d.): 9 straipsnio 1 dalies c punktas

B. Profesionalių futbolo žaidėjų registracijai ir įdarbinimui bei klubų ir žaidėjų darbo santykiams taikytinos taisyklės

- 2 *Lei n.º 54/2017, de 14 de julho, que estabelece o regime jurídico do contrato de trabalho do praticante desportivo, do contrato de formação desportiva e do contrato de representação ou intermediação* (liepos 14 d. Įstatymas Nr. 54/2017, kuriuo nustatomas sportininkų darbo sutarčių, sportinio pasirengimo sutarčių ir atstovavimo ar tarpininkavimo sutarčių teisinis režimas) (DR Nr. 135/2017, I serija, liepos 14 d.): 3 straipsnio 1 ir 2 dalys, 9 straipsnis, 23 straipsnis ir 26 straipsnio 1 ir 2 dalys
- 3 *Regulamento das Competições organizadas pela Liga Portugal adotado ao abrigo do n.º 1 do artigo 29.º do Regime Jurídico das Federações Desportivas, aprovado pelo Decreto-Lei n.º 248-B/2008* (Liga Portugal rengiamų varžybų reglamentas, priimtas pagal Sporto federacijų teisinio režimo, patvirtinto Dekretu-įstatymu Nr. 248-B/2008, 29 straipsnio 1 dalį): 74 straipsnis, 76 straipsnio 5 dalis, 79 straipsnio 6 dalis, II priedo 2, 3 ir 8 dalys
- 4 *Contrato Coletivo de Trabalho celebrado entre a Liga Portuguesa de Futebol Profissional e o Sindicato de Jogadores Profissionais de Futebol* (Portugalijos profesionalios futbolo lygos [(toliau – LPFP)] ir profesionalių futbolininkų profesinės sąjungos [(toliau – SJPF)] sudaryta kolektyvinė sutartis [(toliau – CCT)]: 4, 7.º-A, 10, 31, 39 straipsniai, 46 straipsnio 1 ir 3 dalys

C. Nepaprastosios priemonės, kurių imtasi dėl pandemijos

- 5 *Decreto-Lei n.º 10-G/2020, de 26 de março* (kovo 26 d. Dekretas-įstatymas Nr. 10-G/2020) (DR Nr. 61/2020, 1 priedas, I serija, 2020 m. kovo 26 d.), kuriuo

nustatyta laikina nepaprastoji užimtumo apsaugos priemonė COVID-19 kontekste:
6 straipsnis

- 6 *Decreto-Lei n.º 18-A/2020, de 23 de abril* (balandžio 23 d. Dekretas-įstatymas Nr. 18-A/2020) (DR Nr. 80/2020, 1 priedas, I serija, balandžio 23 d.), kuriuo nustatytos laikinos nepaprastosios priemonės sporto srityje COVID-19 pandemijos kontekste
- 7 *Resolução do Conselho de Ministros n.º 33-C/2020, de 30 de abril* (balandžio 30 d. Ministrų Tarybos rezoliucija Nr. 33-C/2020) (DR Nr. 85/2020, 3 priedas, I serija, balandžio 30 d.), kuria nustatyta kovai su COVID-19 pandemijai skirtų izoliavimo priemonių atšaukimo strategija

Glaustas faktinių aplinkybių ir proceso pagrindinėje byloje aprašymas

1. Aplinkybės

- 8 LPFP yra privatinės teisės reglamentuojama pelno nesiekianti asociacija, kurios veiklos tikslas – užtikrinti ir reglamentuoti profesionalaus futbolo veiklą Portugalijoje ir kurios paprastieji nariai yra klubai ar sporto bendrovės. LPFP organizuoja tris profesionalaus vyrų futbolo varžybas: *Primeira Liga* (pirmasis divizionas), *Segunda Liga* (antrasis divizionas) ir *Taça da Liga* (taurė).
- 9 2019–2020 m. sezone *Primeira Liga* dalyvavo aštuoniolika komandų, o *Segunda Liga* – trylika.
- 10 Tą sezoną, 2020 m. sausio 30 d., PSO paskelbė koronaviruso protrūkį tarptautinio masto ekstremaliąją visuomenės sveikatos situaciją, o 2020 m. kovo 11 d. paskelbė COVID-19 pandemiją.
- 11 2020 m. kovo 12 d. Portugalijos vyriausybė paskelbė keletą priemonių viruso plitimo rizikai sumažinti. Dėl pablogėjusios epidemiologinės situacijos buvo paskelbta ekstremalioji situacija, kuri vėliau kelis kartus buvo pratęsta iki 2020 m. gegužės 2 d.
- 12 Dėl konkurencijos taisyklių taikymo sveikatos krizės metu Europos konkurencijos tinklas paskelbė bendrą pareiškimą, jame pripažino galimą įmonių bendradarbiavimo būtinybę.
- 13 2020 m. kovo 12 d., kai dar buvo likę dešimt varžybų dienų, LPFP nusprendė neribotam laikui sustabdyti nacionalinius *Primeira* ir *Segunda Liga* čempionatus ir apie tai paskelbė.
- 14 Europos lygmeniu Tarptautinė futbolo federacija (FIFA) įsteigė darbo grupę pandemijos sukeltiems reguliavimo klausimams spręsti ir reaguoti į jo poveikį

Žaidėjų statuso ir perėjimo reglamentui¹. Dėl to buvo parengtas dokumentas „COVID-19 – Su futbolu susiję reguliavimo klausimai“, kuris įsigaliojo 2020 m. balandžio 7 d. ir kuriame FIFA išdėstė pagrindinius šiuo atžvilgiu susirūpinimą keliančius klausimus².

- 15 2020 m. gegužės mėn. FIFA pranešė apie naujas 2020–2021 m. sezono perėjimų laikotarpių datas. Portugalijos atveju pirmasis perėjimų laikotarpis buvo 2020 m. rugpjūčio 3 d.– spalio 6 d., o antrasis laikotarpis prasidėjo 2021 m. sausio 4 d. ir baigėsi vasario 1 d.
- 16 2020 m. kovo 21 d. LPFP ir SJPF įsteigė COVID-19 stebėsenos komitetą ir pradėjo derybas, kad būtų užtikrintas sporto veiklos tvarumas tiek sporto, tiek finansiniu požiūriu.
- 17 2020 m. balandžio 7 d. LPFP ir SJPF derybų padėtis buvo atspindėta LPFP pranešime, jame visų pirma buvo pažymėta, kad, remiantis skaičiavimais, dėl praradimo pajamos sumažėjo 60 %, palyginti su 2018–2019 m. sezonu, ir kad LPFP pateikė pasiūlymus, kurie turėjo būti nedelsiant atspindėti CCT. Iš šių pasiūlymų SJFP visų pirma pritarė a) darbo sutarčių pratęsimui iki sezono pabaigos, atsižvelgiant į jų trukmę iki paskutiniųjų oficialiųjų 2019–2020 m. rungtynių, b) skolinimo ir teisių perleidimo sutarčių pratęsimui iki sezono pabaigos, atsižvelgiant į jų trukmę iki paskutiniųjų oficialiųjų 2019–2020 m. rungtynių, ir c) tam, kad nė viena iš šių priemonių nėra pateisinama sportininko darbo sutarties nutraukimo priežastis. SJPF išreiškė nepritarimą finansiniams klausimams, konkrečiai dėl susitarimų sumažinti žaidėjų atlyginimus.
- 18 Kadangi nebuvo įmanoma susitarti su SJFP dėl šios dalies, klubai galėjo pasinaudoti vyriausybės siūlomomis specialiosiomis priemonėmis, visų pirma *lay-off* (atleidimo iš darbo) ar panašiomis priemonėmis, ir laisvai derėtis su savo žaidėjais.
- 19 2020 m. balandžio 7 d. LPFP ir sporto bendrovės žinojo apie tarptautiniu lygmeniu siūlomus sprendimus dėl sutarčių su žaidėjais galiojimo pratęsimo 2019–2020 m. sezonui ir registracijos laikotarpių datų.
- 20 Tačiau nacionaliniu lygmeniu nebuvo aišku, ar sporto sezonas bus tęsiamas ir, jei taip, ar jis bus pratęstas po 2020 m. birželio 30 d., taip pat nebuvo aišku, kokių konkrečių pasekmių šis galimas sporto sezono pratęsimas turėtų galiojančioms darbo sutartims, ypač toms, kurių galiojimas baigiasi 2020 m. birželio 30 d., ir kas nutiktų su žaidėjų registracijos 2020–2021 m. sezonui laikotarpių datomis.

¹ Šiame reglamente nustatytos visuotinės ir privalomos taisyklės dėl žaidėjų statuso, jų tinkamumo dalyvauti organizuotame futbole ir jų perėjimo tarp skirtingoms asociacijoms priklausančių klubų.

² Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konkrečiai nurodo šio dokumento 3–7 ir 9 puslapiuose pateiktą informaciją.

- 21 Kadangi LPFP ir SJFP nepavyko susitarti dėl finansinių klausimų, susijusių su sportininkų darbo sutartimis, nuo 2020 m. balandžio 7 d. sporto bendrovės pradėjo arba sustiprino tiesioginį bendravimą su žaidėjais siekdamas išspręsti šiuos klausimus. Dauguma sporto bendrovių ir jų žaidėjai sudarė susitarimus dėl atlyginimų sumažinimo, juose buvo numatyta, kad atitinkama sumažinimo suma bus gražinta, kai bus įvykdytos tam tikros sąlygos, visų pirma bus atnaujintos varžybos.
- 22 Ministrų Tarybos rezoliucijoje Nr. 33-C/2020 numatyta, kad nuo 2020 m. gegužės 30 ir 31 d. *Liga NOS* ir Portugalijos taurės varžybos bus atnaujintos stadionuose be žiūrovų.
- 23 2020 m. gegužės 4 d. LPFP, SJPF ir *Associação Nacional de Treinadores de Futebol* (Nacionalinė futbolo trenerių asociacija) sudarė susitarimo memorandumą dėl sutarčių ir sporto santykių trukmės.
- 24 Šiame memorandume buvo nurodyta: i) 2019–2020 m. sporto sezonas baigsis kitą dieną po to, kai bus sužaistos paskutinės oficialiosios to sezono varžybų rungtynės, ii) sportininkų darbo sutartys ir sportinio pasirengimo sutartys, sudarytos tarp *Liga NOS* dalyvaujančių klubų bei trenerių ir žaidėjų, kurių galiojimas baigėsi einamojo sporto sezono metu, laikomos automatiškai pratęstomis iki to sezono pabaigos ir iii) tas pats taikoma laikino teisių perleidimo sutartims ir atitinkamiems sporto santykiams. Šio memorandumo sąlygos buvo įtrauktos į CCT pereinamojo laikotarpio nuostatą – 7.º-A straipsnį „Dėl COVID-19 padarytų sporto tvarkaraščio pakeitimų poveikis sportininkų darbo santykiams“.
- 25 2020 m. birželio 18 d. [*Federação Portuguesa de Futebol*] (FPF) iš dalies pakeitė Oficialų pranešimą Nr. 1 dėl 2019–2020 m. sezono ir nustatė, kad 2019–2020 m. sporto sezonas prasidės 2019 m. liepos 1 d. ir baigsis 2020 m. rugpjūčio 2 d.
- 26 LPFP į nacionalines taisykles neįtraukė FIFA pasiūlymo dėl lankstesnių žaidėjų registracijos laikotarpių (kuris įsigaliojo tik 2020 m. birželio 25 d.), siekiant suteikti žaidėjams papildomų įsidarbinimo galimybių pandemijos kontekste.

2. *Pandemijos poveikis profesionaliam futbolui*

- 27 2020 m. balandžio 7 d. sporto bendrovės apskaičiavo, kad prarado 310 mln. EUR tiesioginių preliminarių pajamų, o tai reiškia, kad jos gavo 60 % mažiau, palyginti su 2018–2019 m. sezono veiklos pajamomis.
- 28 Kiek tai susiję su perėjimų rinka, penkiose pagrindinėse Europos lygose (Anglijos, Ispanijos, Prancūzijos, Italijos ir Vokietijos) 2020 m. pandemijos laikotarpiu komandų sudėčių vertė sumažėjo 28 %. Tuo metu, kai klostėsi faktinės aplinkybės, nacionalinės ir tarptautinės sporto bendrovės nerodė didelio noro įdarbinti naujų žaidėjų, todėl sumažėjo įdarbinimo atvejų.

- 29 LPFP numatė du pandemijos pasekmių scenarijus: pagal pirmąjį scenarijų nebūtų galima rengti rungtynių per likusias dešimt varžybų dienų, o pagal antrąjį – likusių dešimties varžybų dienų rungtynės būtų surengtos už uždary durų.
- 30 Įvertinta, kad 2019–2020 m. sezono bendros pajamos gali sumažėti 37 %, palyginti su 2018–2019 m. sezonu (pagal pirmąjį scenarijų), ir 15 %, palyginti su 2018–2019 m. sezonu (pagal antrąjį scenarijų). Buvo tikimasi, kad bus prarastos pajamos iš televizijos teisių, kurių neįmanoma susigrąžinti, taip pat daug pajamų iš rėmėjų, narystės mokesčių ir bilietų pardavimo, *merchandising* (prekybos) ir sporto lažybų. Kalbant apie sumas, susijusias su žaidėjų perėjimais, pažymėtina, kad buvo tikimasi 65 % sumažėjimo pagal pirmąjį scenarijų ir 28 % praradimo pagal antrąjį scenarijų.
- 31 2020 m. balandžio, gegužės ir birželio mėnesiais neapibrėžtas skaičius sporto bendrovių maždaug 40–50 % sumažino atlyginimus ir taikė *lay-off* procedūras.
- 32 Žaidėjo praradimas vienašališkai nutraukus jo darbo sutartį dėl problemų, susijusių su COVID-19 pandemija, iš karto sukėlė sunkumų rasti lygiavertį pakaitinį žaidėją ir finansinių išteklių jam įdarbinti, turėjo didelį finansinį poveikį komandos sudėties formavimui ir lėmė finansinių pajamų iš galimo išvykstančio žaidėjo perėjimo praradimą.

3. 2020 m. balandžio 7 d. susitarimas

- 33 2020 m. balandžio 7 d. *Primeira Liga* sporto bendrovės ir LPFP nuotoliniu būdu surengė iš anksto sušauktą susitikimą, kad aptartų pandemijos pasekmes profesionaliam futbolui. Sporto bendrovėms buvo atstovaujama aukščiausiu lygiu; LPFP sudarė ir išsaugojo šio susitikimo dalyvių sąrašą.
- 34 Dalyviai aptarė pandemijos poveikį sportininkų darbo sutartims, kurių galiojimo pabaiga arba pradžia buvo numatytos iš pradžių nustatytomis 2019–20 m. sporto sezono pabaigos arba 2020–21 m. sporto sezono pradžios datomis, atsižvelgiant į varžybų sustabdymą.
- 35 2020 m. balandžio 7 d. galiojo 514 darbo sutarčių, kurių galiojimo pabaigos data buvo numatyta 2020 m. birželio 30 d., iš visų 1 453 įregistruotų darbo sutarčių.
- 36 Visi dalyviai nusprendė, kad nė viena sporto bendrovė, 2019–2020 m. dalyvaujanti *Primeira Liga*, neįdarbins žaidėjo, vienašališkai nutraukusio darbo sutartį remiantis problemomis, susijusiomis su COVID-19 pandemija, arba dėl to priimtiniu išimtiniu sprendimu, ypač dėl sporto sezono pratęsimo.
- 37 2020 m. balandžio 8 d. įvyko dar vienas susitikimas su LPFP prezidentu, per jį dalis 2019–2020 m. sezono *Segunda Liga* sporto bendrovių, taip pat atstovaujamų aukščiausiu lygiu, išreiškė tą patį susirūpinimą kaip ir *Primeira Liga* klubai išvakarėse ir pritarė tam, kas buvo nuspręsta per 2020 m. balandžio 7 d. susitikimą.

38 Susitarimu buvo siekiama:

- a) apsaugoti žaidėjų, kurių sportininko darbo ar skolinimo sutartis baigiasi einamojo sporto sezono metu, padėti, priverčiant juos likti saistomiems sutarčių iki sezono pratęsimo pabaigos, atsižvelgiant į galimybę pratęsti sporto sezoną;
- b) užtikrinti būtinybę susitarti su žaidėjais dėl atlyginimų sumažinimo arba jų mokėjimo atidėjimo, priverčiant žaidėjus sutikti su tokiais išpareigojimais, siekiant užkirsti kelią tam, kad sporto bendrovės, kurių finansiniai pajėgumai buvo arba tapo mažesni, negalėtų mokėti atlyginimų savo žaidėjams ir kad jie atsisakytų dalyvauti rungtynėse, jei sutartys būtų atnaujintos ar nutrauktos dėl pateisinamos priežasties, susijusios su nemokėjimu, arba kad sporto bendrovės apskritai turėtų vienašališkai taikyti nepaprastąsias priemones, pavyzdžiui, *lay-off*, ypač sustabdant darbo sutarčių galiojimą, nes visos šios hipotetinės situacijos mažintų varžybų kokybę ir galiausiai padarytų ekonominės žalos visam sektoriui;
- c) užkirsti kelią tam, kad žaidėjai remtūsi pateisinama priežastimi nutraukti sutartis ir, siekdami jų atsisakyti, teigtų, kad negali dirbti dėl COVID-19, priverčiant juos likti saistomiems sutarčių.

39 LPFP buvo suinteresuota susitarimu ne tik todėl, kad ji yra futbolo varžybas Portugalijoje valdantis subjektas ir yra atsakinga už varžybų stabilumo bei sąžiningumo principų ir asocijuotų sporto bendrovių tinkamo ekonominio ir finansinio tvarumo ir gyvybingumo užtikrinimą, bet ir todėl, kad jos pajamos gaunamos iš sporto bendrovių ir rėmėjų mokėjimų.

40 Nors šio susitarimo dalyviai žinojo apie jo antikonkurencinį pobūdį, juo buvo siekiama išlaikyti komandų sudėčių stabilumą, varžybų sąžiningumą ir kokybę bei sektoriaus mokumą ne tik trumpuoju, bet ir vidutinės trukmės bei ilguoju laikotarpiu ir užtikrinti normalią sportinę konkurenciją tarp klubų.

41 Tai, dėl ko susitarė *Primeira* ir *Segunda Liga* sporto bendrovės, dalyvaujant LPFP, nebuvo kolektyvinių derybų tarp jų ir SJFP objektas, visų pirma dėl pakeitimų, kurie turėjo būti įtraukti į CCT dėl COVID-19 pandemijos.

42 Susitarimas pradėtas vykdyti 2020 m. balandžio 7 d. Dėl Konkurencijos priežiūros institucijos nustatytų laikinųjų priemonių, pagal kurias visų pirma nuspręsta 90 dienų laikotarpiui sustabdyti nagrinėjamus veiksmus, susitarimas galutinai baigė galioti 2020 m. birželio 2 d.

a) *Paveikti žaidėjai ir pareiškėjų padėtis atitinkamoje rinkoje*

43 Susitarimas turėjo poveikį profesionalaus vyrų futbolo žaidėjams, kurie buvo sudarę Portugalijoje galiojančią sportininko darbo sutartį su *Primeira* ar *Segunda Liga* sporto bendrove, galėjo nutraukti sutartį savo iniciatyva, remdamiesi su

COVID-19 pandemija susijusiomis problemomis, todėl galėjo likti be galiojančios sutarties nuo 2020 m. balandžio 7 d. iki birželio 2 d.

- 44 2020 m. balandžio 7 ir 8 d. susitikimuose dalyvavusios sporto bendrovės yra visi *Primeira Liga* klubai ir beveik visi 2019–2020 m. sezono *Segunda Liga* klubai.
- 45 Galiojančią sutartį turinčius žaidėjus daugiausia įdarbina pagrindiniai *Primeira Liga* klubai. Galiojančios sutarties neturinčių žaidėjų įdarbinimas yra patrauklesnis mažesniems klubams, nes nereikia mokėti kompensacijos ankstesniam klubui.
- 46 Maždaug 90 % *Primeira* ir *Segunda Liga* žaidėjų perėjimų vyksta vasaros perėjimų lango metu. Taip buvo 2019 ir 2020 m., nors pastaraisiais metais dėl pandemijos pratęsto sporto sezono vasaros langas taip pat apėmė bent spalio mėnesį.

b) *Susitarimu padaryta žala profesionaliems futbolininkams*

- 47 Dėl susitarimo žaidėjas, kurio sutartis baigėsi 2020 m. balandžio 7 d.–birželio 2 d., galėjo susirasti naują klubą darbdavį tik už Portugalijos teritorijos ribų arba klubą, dalyvaujantį žemesnėse nei dvi pagrindinės Portugalijos profesionalaus futbolo lygos varžybose.
- 48 Dėl nagrinėjamo susitarimo paveiktiems žaidėjams iš karto sumažėjo klubų darbdavių pasirinkimo galimybių skaičius ir kartu galėjo padidėti netikrumas dėl galimybės rasti žaidėjo lūkesčius atitinkantį klubą darbdavį, jei šie lūkesčiai būtų susiję su nacionaline *Primeira* o *Segunda Liga* rinka.
- 49 Dėl minėto susitarimo taip pat galėjo: i) padidėti pastangos ieškant naujo klubo, ii) sumažėti klubo, su kuriuo žaidėjas sudaro sutartį, siūlomas atlyginimas dėl sumažėjusio susidomėjusių klubų rato, iii) sumažėti žaidėjo lūkesčiai, susiję su tobulėjimo sąlygomis ir matomumu, iv) tuo atveju, jei žaidėjas ketino pasilikti nacionalinėje teritorijoje, sumažėti jo gerovė, nes jis galėjo būti priverstas persikelti į kitą šalį, ir v) padidėti nacionalinių sporto bendrovių derybinė galia, visų pirma priverčiant žaidėją sutikti su blogesnėmis atlyginimo ir kitomis sąlygomis, nei jis būtų sutikęs nesant susitarimo.
- 50 Be to, susitarimas taip pat galėjo lemti žaidėjų išvykimą į užsienį, nors nė vienas žaidėjas, kuriam taikomas susitarimas, nebuvo įdarbintas užsienio klubo.

c) *Susitarimo privalumai*

- 51 Nagrinėjamas susitarimas daugeliu atvejų leido išlaikyti komandų sudėtis ir skatinti atnaujinti varžybas, taip sudarant sąlygas nepakenkti jų galutiniam rezultatui ir nesumažinti renginio kokybės.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

52 Pareiškėjos nesutinka su tuo, kad ši byla patenka į Konkurencijos teisės sistemos 9 straipsnio ir SESV 101 straipsnio taikymo sritį ir mano, jog Konkurencijos priežiūros institucija padarė klaidą, kai 2020 m. balandžio 7 ir 8 d. pasiektą susitarimą laikė „susitarimu“, kaip jis suprantamas pagal konkurencijos teisę, ir kai situaciją apibūdino kaip ribojimą dėl tikslo, neįrodžiusi nagrinėjamų veiksmų pakankamo žalingumo, juolab kad nėra pakankamai suformuotos praktikos tokiai išvadai padaryti.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą aprašymas

53 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar pirma aprašytas susitarimas prieštarauja SESV 101 straipsniui, atsižvelgiant į SESV 165 straipsnį, ir taip pat siekia išsiaiškinti, ar jis gali būti kvalifikuojamas kaip ribojimas dėl tikslo.

54 Kadangi SESV 101 straipsnis taikomas veiksams, „kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą“, o poveikio valstybių narių tarpusavio prekybai kriterijus pripažintas įvykdytu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi taikyti Sąjungos konkurencijos teisę kartu su nacionaline teise, nes SESV 101 straipsnis ir Reglamento (EB) Nr. 1/2003 3 straipsnis yra tiesioginio veikimo.

55 Be to, pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją, kadangi sportas yra ekonominė veikla, nepaisant jo specifinio pobūdžio, jam taikoma Sąjungos ekonominė teisė, o tai reiškia, kad analizė negali būti visiškai abstrakti, bet turi būti atsižvelgiama į atitinkamų veiksmų teises ir faktines aplinkybes.

56 Iš 2010 m. kovo 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Olympique Lyonnais*, C-325/08, 40 punkto taip pat galima daryti išvadą, kad SESV 165 straipsnyje nurodyti konkretūs sporto ypatumai bei socialinė ir švietimo funkcijos, kuriomis jis grindžiamas, yra svarbūs galimam objektyviam konkurencijos ribojimų pateisinimui.

57 Pareiškėjų susitarimas apėmė visas *Primeira Liga* sporto bendroves ir daugumą *Segunda Liga* sporto bendrovių, taigi atitinkama rinka apima visą valstybės narės teritoriją, kaip tai suprantama pagal Sprendimą *Vereeniging van Cementhandelaren / Komisija*, todėl SESV 101 straipsnis taikytinas abstrakčiai. Be to, reikia pabrėžti, kad profesionalių vyrų futbolininkų įdarbinimo rinka pasižymi tarptautiniu pobūdžiu.

58 Darbdavių karteliai, pagal kuriuos įmonės negali įdarbinti viena kitos darbuotojų, vadinamieji „*no-poach* [neviliojimo] susitarimai“, yra horizontaliųjų įmonių susitarimų, kuriais jos tarpusavyje išipareigoja neteikti spontaniškų pasiūlymų ir neįdarbinti viena kitos darbuotojų, sudarymas.

- 59 Tokio pobūdžio susitarimai gali būti sudaromi bet kuriame ekonominės veiklos sektoriuje ir iš esmės patenka į konkurencijos teisės taikymo sritį tiek, kiek jais ribojama individuali įmonių laisvė nustatyti savo strategines komercines sąlygas, įskaitant darbuotojų įdarbinimą.
- 60 Iš esmės *no-poach* susitarimai turi pasekmių darbo rinkai, nes sumažina darbuotojų derybinę galią, kadangi sumažina arba panaikina išorės veiksnius, kurie galėtų daryti įtaką šiems santykiams.
- 61 Dėl to gali būti sumažinti atlyginimai, užkertamas kelias darbuotojų judumui, ribojama darbuotojo galimybė gauti palankesnes sąlygas ir apskritai iškraipoma ar ribojama laisva konkurencija darbo rinkoje arba jai trukdoma.
- 62 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas nurodo, jog jam nėra žinoma, kad Europos Komisija būtų priėmusi sprendimų dėl *no-poach* susitarimų SESV 101 straipsnio taikymo tikslais.
- 63 Nors Komisija paskelbė komunikatą „Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio taikymo horizontaliesiems bendradarbiavimo susitarimams gairės“ ir šių gairių 316 punkte nagrinėja pirkėjų kartelių klausimą konkurencijos ribojimo dėl tikslo požiūriu, ji neužsimena apie *no-poach* veiksmus.
- 64 Iš to, kas išdėstyta, matyti, jog nėra suformuotos praktikos dėl *no-poach* susitarimų, tačiau tai nereiškia, kad tokio pobūdžio susitarimai negali būti kvalifikuojami kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo.
- 65 Vis dėlto ši byla turi ypatingų požymių, dėl kurių ji skiriasi nuo klasikinės situacijos, kai dvi konkuruojančios įmonės visiškai įprastu metu tarpusavyje susitaria neįdarbinti viena kitos darbuotojų.

Sprendimo dalykas

- 66 Konkurencijos priežiūros institucijai nekilo abejonių, kad tai buvo pažeidimas dėl tikslo.
- 67 Pažeidimo arba ribojimo dėl tikslo ar poveikio skirtumas iš esmės yra susijęs su pačiu elgesio pobūdžiu ir tikslu, todėl, jei įrodomas antikonkurencinis tikslas, nebūtina tikrinti jo poveikio konkurencijai.
- 68 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo teigimu, jei būtų atlikta paviršutiniška nagrinėjamo susitarimo analizė, nesunkiai būtų galima padaryti išvadą, kad egzistuoja ribojimas dėl tikslo, nes *no-poach* susitarimais konkurencija iš esmės panaikinama panašiai kaip ir susitarimais dėl produktų kainų nustatymo ar klientų pasidalijimo.
- 69 Tačiau ribojimo „dėl tikslo ar dėl paskirties“ sąvoka turi būti aiškinama siaurai ir gali būti taikoma tik veiksams, dėl kurių, atlikus individualų ir išsamų vertinimą, įrodoma, kad jie yra pakankamai žalingi konkurencijai.

- 70 Atliekant šią analizę reikia įvertinti susitarimo turinį, juo siekiamus tikslus bei jo ekonominį ir teisinį kontekstą, atsižvelgiant į atitinkamos prekės ar paslaugos pobūdį ir realias atitinkamos (-ų) rinkos (-ų) veikimo sąlygas ir struktūrą. Be to, galima atsižvelgti į šalių ketinimus, nors tai nėra būtinas elementas nustatant antikonkurencinį susitarimo tikslą.
- 71 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas laikė, jog įrodyta, kad klubai ir LPFP susitarimu siekė i) apsaugoti sutartis, kurių galiojimas turėjo baigtis einamojo 2019–2020 sezono pabaigoje, t. y. 2020 m. birželio 30 d., ii) užkirsti kelią tam, kad žaidėjai remtųsi pateisinama nutraukimo priežastimi ir, siekdami atsisakyti sutarčių, teigtų, kad negali dirbti dėl COVID-19, ir iii) užtikrinti būtinybę sudaryti susitarimus su žaidėjais dėl atlyginimų sumažinimo arba jų mokėjimo atidėjimo.
- i) Einamojo 2019–2020 m. sezono pabaigoje, t. y. 2020 m. birželio 30 d., besibaigiančios sutartys*
- 72 Darbo sutartys ir perėjimo sutartys futbole dažnai siejamos su registracijos laikotarpiais, o sportiniu požiūriu pirmojo registracijos laikotarpio pradžia paprastai sutampa su pirmąja naujo sezono diena. Dauguma lygų, kurias COVID-19 paveikė labiausiai, nusprendė sezoną pradėti liepos 1 d. ir baigti birželio 30 d.; tokia situacija susiklostė ir Portugalijoje.
- 73 Kadangi sportininko darbo sutarties trukmė negali būti trumpesnė nei vienas sporto sezonas ar ilgesnė nei penki sezonai, tokios sutartys paprastai baigia galioti pasibaigus sporto sezonui.
- 74 Balandžio 23 m. Dekretu-įstatymu Nr. 18-A/2020 buvo teisiškai leista atlikti sporto federacijų nuostatų pakeitimus, kad būtų atsižvelgta į pandemijos aplinkybes. Tik nuo šio momento buvo leista pakeisti einamojo sporto sezono datas ir varžybas atnaujinti nuo 2020 m. gegužės 30–31 d., o 2020 m. gegužės 4 d. buvo pasirašytas susitarimo memorandumas dėl sutarčių ir sporto santykių trukmės. 2020 m. birželio 8 d., atsižvelgiant į šį memorandumą, buvo iš dalies pakeista LPFP ir SJPF sudaryta CCT.
- 75 Tokiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad susitarimo sudarymo dieną nebuvo aišku, kas nutiks su futbolininkų sutartimis, jei sporto sezonas bus pratęstas, ir su žaidėjų registracijos 2020–2021 m. sezonui laikotarpių datomis.
- 76 Terminuotos darbo sutartys yra sporto darbo santykių stabilizavimo priemonė ir konkurenciją darbo rinkoje ribojantis būdas, kurį lemia būtinybė apsaugoti pačias sporto varžybas.
- 77 Skirtingai nei įprastos darbo sutarties atveju, sporto darbuotojas negali vienašališkai atsisakyti darbo sutarties prieš pasibaigiant jos galiojimui, išskyrus atvejus, kai tam yra pateisinama priežastis arba yra numatyta jo teisė vienašališkai

nutraukti galiojančią sutartį be pateisinamos priežasties sumokant kompensaciją. Todėl sportininko darbo sutartyje žaidėjo laisvė nutraukti sutartį yra labai apribota, o tokių sutarčių terminuota trukmė laikoma „stabilizuojančia trukme“.

- 78 Siekiant užtikrinti komandų sudėčių stabilumą ir kartu apsaugoti varžybas, visų pirma laikantis varžybų stabilumo ir sporto nuopelnų principų, sportininkų darbo sutarčių galiojimo laikotarpis susietas su konkrečiu sporto sezono trukme.
- 79 Tačiau sporto sezono pratęsimo pasekmės 2020 m. birželio 30 d. besibaigiančioms sportininkų darbo sutartims galiausiai buvo kolektyvinio susitarimo objektas.
- 80 Taigi, kiek tai susiję su susitarimo tikslu išsaugoti žaidėjus, kurių sutartys turėjo baigtis 2020 m. birželio 30 d., iki einamojo sporto sezono pratęsimo pabaigos, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog nepaisant to, kad priimta taisyklė apskritai gali būti prilyginama sąlygai dėl nekonkuravimo, ji padeda apsaugoti tai, kas jau yra saugoma sporto taisyklėmis, skirtomis tik įprastoms aplinkybėms, t. y. komandų sudėčių stabilumą siekiant skatinti sportą.
- 81 Todėl, esant išskirtinėms aplinkybėms, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad taisyklė, dėl kurios susitarta 2020 m. balandžio 7 d., dėl sutarčių, kurių galiojimas turėjo baigtis birželio 30 d., gali atitikti pačiu SESV 165 straipsniu saugomus teisėtus tikslus, būdingus nacionalinėms ir reguliavimo taisyklėms, kuriomis saugomi varžybų stabilumo užtikrinimo principai, todėl jam kyla abejonų dėl tos taisyklės pakankamo žalingumo, kuris pagal jurisprudenciją yra reikalaujamas kaip kriterijus konkurencijos ribojimo dėl tikslo egzistavimui konstatuoti.

ii) Žaidėjų, norinčių remtis pateisinama sutarties nutraukimo priežastimi dėl to, kad nėra sąlygų dirbti dėl COVID-19, padėtis

- 82 Kita susitarimu saugoma situacija buvo užtikrinti, kad žaidėjai negalėtų remtis pateisinama sutarties nutraukimo priežastimi ir, siekdami atsisakyti sutarčių, teigti, kad negali dirbti dėl COVID-19, priverčiant juos likti saistomiems sutarčių.
- 83 Vienas iš sportininko darbo sutarties nutraukimo būdų yra sutarties nutraukimas dėl pateisinamos priežasties žaidėjo iniciatyva. Darbdavio elgesys, kuris yra pateisinama priežastis, suteikianti teisę į kompensaciją, visų pirma yra tyčinis atlyginimo nemokėjimas laiku arba nepagrįstų sankcijų taikymas.
- 84 Tačiau šios taisyklės turi būti susietos su tuo, kad tik rimtas ir tyčinis sutarties pažeidimas, dėl kurio praktiškai neįmanoma tęsti sporto darbo santykių, yra pateisinama sutarties nutraukimo priežastis. Todėl pateisinamos sutarties nutraukimo sportininko iniciatyva priežasties sąvoka yra siauresnė ir griežtesnė nei paprasto darbuotojo pateisinamos sutarties nutraukimo priežasties sąvoka.
- 85 Išskyrus atvejus, kai šalys susitaria dėl „sutarties nutraukimo sąlygos“, žaidėjas gali nutraukti sportininko darbo sutartį tik dėl pateisinamos priežasties, todėl jo laisvė atsisakyti sutarties yra labai apribota, nes, kaip pabrėžia prašymą priimti

prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, terminuota sutarties trukmė yra stabilizuojantis veiksnys.

- 86 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, net jei būtų galima spėlioti, kokias priežastis, atsirandančias dėl sąlygų dirbti dėl COVID-19 nebuvimo, būtų galima įtraukti į pateisinamo priežasties sąvoką, šios priežastys būtų labai ribotos, nes dėl jų praktiškai turėtų būti neįmanoma tęsti sporto darbo santykių.
- 87 Kadangi laikotarpis buvo visiškai išskirtinis ir neapibrėžtas, o tai dar labiau apribojo atvejus, priskirtinus prie tikrų sutarties nutraukimo „pateisinamų priežasčių“, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla abejonų dėl to, ar susitarimas gali kaip kvalifikuojamas kaip ribojimas dėl tikslo.

iii) Dėl atlyginimų sumažinimo arba jų mokėjimo atidėjimo

- 88 Susitarime taip pat kalbama apie būtinybę susitarti su žaidėjais dėl atlyginimų sumažinimo arba jų mokėjimo atidėjimo, priverčiant juos sutikti su tokiais įsipareigojimais ir užkertant kelią tam, kad sporto bendrovės negalėtų atlikti mokėjimų.
- 89 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs mano, kad susitarimu siekiami tikslai yra dviprasmiški. Viena vertus, juo buvo siekiama išlaikyti komandų sudėčių stabilumą, varžybų sąžiningumą ir kokybę bei sektoriaus mokumą ne tik trumpuoju, bet ir vidutinės trukmės bei ilguoju laikotarpiu ir užtikrinti normalią sportinę konkurenciją ir pusiausvyrą tarp klubų, išlaikant tam tikrą lygybę. Kita vertus, ekonominiu požiūriu taip pat buvo siekiama išlaikyti sektoriaus mokumą.
- 90 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, siekiami sporto tikslai atrodo teisėti, nes yra vieni iš SESV 165 straipsnyje pripažintų bendrųjų tikslų. Be to, siekis apsaugoti ekonominius interesus pats savaime nėra antikoncepcinis, nes būdingas bet kuriai įmonei, įskaitant sporto asociaciją, kai ji vykdo ekonominę veiklą.
- 91 Todėl, siekiant rasti pusiausvyrą tarp profesionalaus futbolo komercinių ir sportinių aspektų, reikia atlikti analizę, kuri leistų į konkurencinės padėties analizę įtraukti sporto ypatumus.
- 92 Taigi, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo jurisprudenciją, reikia išnagrinėti patvirtintos priemonės proporcingumą ir nustatyti, ar, nepaisant to, kad susitarimu siekiama teisėtų tikslų, jis neviršija to, kas būtina jiems pasiekti.
- 93 Remiantis Sprendimu *Meca-Medina*, apribojimai yra teisėti, jei jie yra būdingi sporto varžybų organizavimui bei tinkamai eigai ir jais būtent siekiama užtikrinti sveiką konkurenciją tarp sportininkų. Tame sprendime teigiama, kad „finansinio solidarumo sistema, kurioje perskirstomos ir reinvestuojamos pajamos, gaunamos iš elitinių renginių ir žemesniuose sporto lygmenyse vykdomos veiklos“, yra teisėta.

- 94 Tame sprendime Teisingumo Teismas pripažino, kad tam tikrais atvejais nekomercinius tikslus būtina suderinti su konkurenciją ribojančia nuostata ir galima padaryti išvadą, kad tie tikslai yra svarbesni už tą nuostatą, o tai reiškia, kad SESV 101 straipsnio 1 dalis nepažeidžiama. Šiuo atveju kalbama apie „pagalbinių apribojimų teoriją“.
- 95 Tačiau šia teorija negali būti remiamasi neribotai, nes ekonominės veiklos atveju tai reikštų, kad SESV 101 straipsnis būtų netaikomas konkurenciją ribojantiems susitarimams, kurie iš tikrųjų nėra būtini ir proporcingi siekiamiems neekonominiams tikslams įgyvendinti. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekęs teismas mano, kad ši pasekmė yra nepriimtina.
- 96 Dėl ekonominio aspekto, kurį sušvelnina sporto tikslai, reikia pažymėti, kad susitarimas sudarytas išskirtiniu laikotarpiu. Taigi, kalbant apie ekonominį poveikį, pažymėtina, kad staiga ir iš karto sumažėjo klubų pajamos, o tai sukėlė didelių pinigų srautų problemų. Pagrindinės sporto bendrovių pajamos sustojo ir jos turėjo sumažinti išlaidas, o žaidėjų atlyginimai yra vienas iš išlaidų punktų, turinčių didžiausią poveikį sporto bendrovių biudžetams.
- 97 FIFA užsiminė apie tikimybę, kad sporto bendrovės taps nemokios, ir kaip susirūpinimą keliančią priežastį nurodė galimybę, kad šios bendrovės negalės mokėti atlyginimų žaidėjams ir treneriams, o tai galėtų sukelti ginčų, pakenkti sutarčių stabilumui ir lemti nemokumą.
- 98 Tačiau nacionaliniu lygmeniu buvo pasiektas bendras sutarimas tik dėl sporto klausimų, bet ne dėl finansinių klausimų, visų pirma dėl žaidėjų darbo užmokesčio sąlygų pakeitimo.
- 99 Tokiomis aplinkybėmis sporto bendrovėms arba pavyko sudaryti susitarimus dėl atlyginimų sumažinimo ar jų mokėjimo atidėjimo, arba jos pasinaudojo teisiškai leidžiamais mechanizmais, pavyzdžiui, *lay-off*, arba galiausiai galėjo susiklostyti nemokumo situacija ir sumažėti komandų skaičius.
- 100 Jei sporto bendrovės būtų masiškai naudojusios supaprastintu *lay-off* mechanizmu, būtų galėjusi kilti grėsmė varžybų atnaujinimui, nes iš esmės taikant šį mechanizmą sustabdomas darbo sutarčių vykdymas.
- 101 Net jei tokia aplinkybė nebūtų kėlus grėsmės varžybų atnaujinimui, dėl jos būtų sumažėję žaidėjų atlyginimai, kurių nustatytas dydis būtų 1 905 EUR, be galimybės ateityje gauti kompensaciją už prarastą atlyginimą.
- 102 Be to, *lay-off* taikymas iš esmės neleido žaidėjams pasitraukti iš klubų ir nebuvo pateisinama sutarties nutraukimo priežastis. Tokiu atveju žaidėjai taip pat būtų turėję likti klubuose, kuriems priklausė, neabejotinai nemotyvuoti, o tai būtų pakenkę varžybų kokybei.
- 103 Galiausiai susitarimas neturėjo didelio poveikio žaidėjų „laisvei dirbti“, nes, kai buvo naudojamas *lay-off* mechanizmas, ne tik vienašališkai buvo sumažinti jų

atlyginimai, bet ir *lay-off* nebuvo laikomas pateisinama profesionalaus sportininko darbo sutarties nutraukimo priežastimi.

- 104 Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad taikant supaprastiną *lay-off* nustatytos priemonės galiojo vieną mėnesį, šis laikotarpis išimties tvarka galėjo būti pratęstas kas mėnesį, bet ne ilgiau kaip trims mėnesiams. Tačiau tas teismas pabrėžia, kad nagrinėjamas susitarimas galiojo tik nuo 2020 m. balandžio 7 d. iki birželio 2 d., t. y. 56 dienas, o tai yra trumpiau nei maksimali trijų mėnesių supaprastinto *lay-off* priemonių trukmė.
- 105 Be to, buvo įrodyta, kad naudojant *lay-off* kiltų pavojus varžybų kokybei, nes žaidėjai būtų nemotyvuoti dėl vienašališkų priemonių nustatymo, ir kad nedidelė dalis klubų pasinaudojo šiuo mechanizmu, prieš tai nesusitarę su žaidėjais dėl atlyginimų.
- 106 Be to, buvo nustatyta, kad nuo susitarimo sudarymo dienos buvo pradėtas arba sustiprintas tiesioginis sporto bendrovių ir žaidėjų bendravimas siekiant išspręsti finansinius klausimus. Po šios datos buvo sudaryti keli susitarimai dėl atlyginimų sumažinimo, [numatant] sumos, kuria sumažinti atlyginimai, kompensavimą, o tai nebūtų nutikę, jei būtų buvęs taikomas *lay-off* mechanizmas.
- 107 Žaidėjai galėjo nuspręsti nesutikti su jokių susitarimu dėl atlyginimo ir laukti, kol dėl pablogėjusios klubo finansinės padėties jis negalės vykdyti pareigos mokėti atlyginimus. Kraštutiniu atveju atlyginimų nemokėjimas taip pat galėjo lemti klubų nemokumą, o tai būtų turėję įtakos būsimose varžybose dalyvaujančių klubų skaičiui ir šių varžybų kokybei tiek tuo metu, tiek ateityje.
- 108 Nors tiesa, kad ginčijamu susitarimu buvo nustatyta konkurenciją darbo rinkoje ribojanti taisyklė, jos tikslas buvo sudaryti sąlygas išlaikyti komandų sudėtis ir taip išvengti to, kad sporto bendrovės, turinčios stabilesnius finansinius išteklius ir galinčios įsigyti žaidėjų iš mažiau išteklių turinčių sporto bendrovių, etišškai netinkamai išnaudotų situaciją, dėl ko būtų galėję kili abejonių dėl solidarumo principo.
- 109 Taip pat buvo užtikrintas lygių galimybių principo, kuris yra sudedamoji sąžiningų varžybų dalis, laikymasis. Iš tiesų yra ekonomiškai stipresnių klubų, kurie varžosi su klubais, negalinčiais gauti panašių pajamų. Dėl pandemijos susidariusi padėtis gerokai išryškintų šiuos skirtumus. Pirmieji klubai galėtų įdarbinti žaidėjus iš antrųjų klubų, kurie liktų be savo pagrindinio turto, o tai sukurtų didelę konkurencinę nelygybę, dėl kurios kiltų pavojus varžybų sąžiningumui.
- 110 Vis dėlto nacionalinis teismas abejoja, ar iš susitarimo išplaukianti taisyklė yra proporcinga.
- 111 Taip pat negalima nepaisyti to, kad žaidėjai nebuvo išklaustyti, todėl procedūra negali būti laikoma skaidria ir teisinga. Iš tikrųjų buvo bandoma apsaugoti sporto vertybes, priverčiant žaidėjus aukotis. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį

sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad *lay-off* atveju tokia auka galėjo būti didesnė.

- 112 Žaidėjai, nenorintys pasirašyti susitarimų dėl atlyginimų sumažinimo ar jų mokėjimo atidėjimo, nebūtų pažeidę sutarties. Jei sporto bendrovės nebūtų galėjusios mokėti atlyginimo, žaidėjai būtų turėję pateisinamą priežastį nutraukti sutartis.
- 113 Nors dėl šios aplinkybės būtų galima daryti išvadą, kad priemonė buvo neproporcinga, ir šioje byloje taikyti SESV 101 straipsnį, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui šiuo klausimu kyla abejonių.
- 114 Šiuo atžvilgiu jis pažymi, kad i) susitarimo trukmė galiausiai buvo labai trumpa – jis truko tik 56 dienas, ii) paklausa iš esmės buvo sustingusi, iii) susitarimą sudarė tik nacionaliniai klubai, o žaidėjų įdarbinimo rinka daugiausia yra tarptautinė (pasaulyje yra 2 671 futbolo klubai, iš kurių tik 36 yra Portugalijos, o tai labai sumažina galimybę daryti poveikį konkurencijai), iv) susitarimo galiojimo laikotarpiu varžybos buvo sustabdytos, o tai sumažino galimą susitarimo poveikį Konkurencijos priežiūros institucijos nustatytai galutinės grandies rinkai, v) žaidėjų registracijos laikotarpiai buvo pasibaigę, taigi, net jei buvo galima įdarbinti žaidėjus, nebuvo akivaizdu, kad kuris nors klubas norės įdarbinti žaidėją, kuris negali žaisti, ir vi) kadangi žaidėjų paklausa sumažėjo ne tik dėl pandemijos, bet ir dėl teisinių apribojimų, dėl kurių nebuvo galima registruoti ir naudoti naujų žaidėjų, žaidėjų, kuriems taikomas susitarimas, skaičius taip pat buvo nedidelis.
- 115 Be to, buvo įrodyta, kad žaidėjai nelaikė susitarimo spaudimo veiksniu, verčiančiu sutikti su nepalankesnėmis darbo užmokesčio sąlygomis arba vienašališkai nutraukti sutarčių, ir didžioji dauguma jų nepatyrė nuostolių, atsižvelgiant į didelę tarptautinės rinkos svarbą.
- 116 Vis dėlto Konkurencijos priežiūros institucija konstatavo, kad buvo konkurenciją dėl tikslo ribojantis susitarimas, todėl nusprendė, kad nebūtina vertinti jo poveikio rinkų veikimui.
- 117 Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kilo abejonių, ar, atsižvelgiant į jo išdėstytas itin išskirtines aplinkybes, susitarimas yra pakankamai žalingas konkurencijai arba ar, siekiant nustatyti, ar iš tikrųjų buvo trukdoma konkurencijai, ji buvo apribota ar iškraipyta, reikia išnagrinėti jo poveikį.
- 118 Be to, jis abejoja, ar susitarimas dėl savo pobūdžio gali būti laikomas žalingu įprastam konkurencijos veikimui. Kaip pripažįsta pati Konkurencijos priežiūros institucija, Teisingumo Teismas nėra priėmęs sprendimų, kuriuose būtų nagrinėjami tapatūs atvejai, be to, šiuo atveju reikalaujamas teisės aktų taikymas ir (arba) aiškinimas negali būti laikomas aiškiu, nedviprasmišku ir nekeliančiu pagrįstų abejonių.